

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 402/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Jurajom Žembom, PhD., advokátom, ČSA 5, Brezno, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sa/18/2021-67 z 21. apríla 2022 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Stk/14/2022 z 29. februára 2024 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa „čl. 46 a nasl.“ ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 24Sa/18/2021-67 z 21. apríla 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Stk/14/2022 z 29. februára 2024 (ďalej len „rozsudok najvyššieho správneho súdu“) a postupmi, ktoré predchádzali ich vydaniu. Navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok najvyššieho správneho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň navrhuje zakázať krajskému súdu a najvyššiemu súdu pokračovať v porušovaní jej základných práv a slobôd, priznať jej finančné zadostučinenie 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozhodnutím Okresného úradu Banská Bystrica, odboru všeobecnej vnútornej správy č. OU-BB-OVVS2-2020/018337-029 z 23. decembra 2020 (ďalej len „rozhodnutie o priestupku“) uznaná vinnou zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“),

ktorého sa mala dopustiť skutkami podľa bodu 1 až 4 v ňom popísanými, za čo jej bola podľa § 49 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 písm. b) a § 12 ods. 2 zákona o priestupkoch uložená pokuta vo výške 30 eur a podľa § 79 ods. 1 zákona o priestupkoch jej bola uložená povinnosť uhradiť trovy konania vo výške 16 eur. Zároveň okresný úrad podľa § 76 ods. 1 písm. c) zákona o priestupkoch zastavil konanie vedené proti sťažovateľke vo veci priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch z dôvodu, že spáchanie skutkov uvedených v bodoch 5 až 7 nebolo preukázané. O odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu o priestupku rozhodol okresný úrad, odbor opravných prostriedkov rozhodnutím č. OU-BB-OOP1-2021/010338-008 z 18. júna 2021 (ďalej len „druhostupňové rozhodnutie o priestupku“) tak, že rozhodnutie o priestupku zmenil tým spôsobom, že z jeho výrokovej časti vypustil body 1 až 3 a bod 5; výrok rozhodnutia v bode 4 ponechal v platnosti; pokutu uloženú sťažovateľke znížil na sumu 10 eur; výrok rozhodnutia v časti, v ktorej bola sťažovateľke uložená povinnosť uhradiť štátu trovy konania vo výške 16 eur, ponechal v platnosti a rovnako ponechal v platnosti aj výrok rozhodnutia v časti, v ktorej bolo konanie o priestupkoch podľa bodov 6 a 7 zastavené.

3. Sťažovateľka podala proti druhostupňovému rozhodnutiu o priestupku správnu žalobu, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom krajského súdu tak, že súd žalobu zamietol a sťažovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť, v ktorej uplatnila dôvody podľa § 440 ods. 1 písm. f) Správneho súdneho poriadku. Najvyšší správny súd rozhodol o kasačnej sťažnosti napadnutým rozsudkom tak, že ju ako nedôvodnú podľa § 461 Správneho súdneho poriadku zamietol a účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov kasačného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti rozsudku krajského súdu, rozsudku najvyššieho správneho súdu a postupom, ktoré predchádzali ich vydaniu, sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) nevyhovením jej návrhom na vykonanie dôkazov (napriek tomu, že ich navrhovala v správnej žalobe aj kasačnej sťažnosti) nebol vo veci zistený skutkový stav bez dôvodných pochybností, čím došlo aj k jej nesprávnemu právnemu posúdeniu;

b) krajský súd a najvyšší správny súd v zodpovedajúcej a vyčerpávajúcej miere nevykonali, resp. nenariadili dokazovanie, čím sa dopustili porušenia jej práva na obhajobu, ako aj práva na spravodlivý proces;

c) neobstojí tvrdenie súdov, že na preukázanie hodnovernosti výpovedí v podstate stačí skutočnosť, že svedkovia, ktorí boli vo veci vypočutí, boli pod prísahou (najmä pokiaľ ide o výpoveď svedka [redacted]);

d) mala jej byť poskytnutá ochrana prostriedkami trestného práva, akým sú napr. postúpenie veci orgánom činným v trestnom konaní;

e) pridržia sa celej argumentácie uplatnenej v správnej žalobe, ako aj v kasačnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa „čl. 46 a nasl.“ ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu, rozsudkom najvyššieho správneho súdu, ako aj postupmi, ktoré predchádzali ich vydaniu.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

8. Proti postupu a napadnutému rozsudku krajského súdu mala sťažovateľka právo podať kasačnú sťažnosť, ktoré aj využila, a preto právomoc poskytnúť ochranu namietaným právam sťažovateľky mal najvyšší správny súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv rozsudkom najvyššieho správneho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

9. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. V tejto súvislosti už opakovane

uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu ustanovené týmto zákonom. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí ústavnej sťažnosti (m. m. III. ÚS 663/2014).

11. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je totiž základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať aj právne argumenty (ústavnoprávnu argumentáciu). Všeobecne formulovaný subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho práv nie je postačujúci (m. m. IV. ÚS 182/2021). Absencia kvalifikovaného odôvodnenia tak predstavuje nedostatok, ktorý bráni ústavnému súdu považovať ústavnú sťažnosť za dostatočne odôvodnenú.

12. Ústavný súd tiež považuje za potrebné dať v tejto súvislosti do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (m. m. III. ÚS 463/2018). Ústavný súd stabilne judikuje, že ústavná sťažnosť na porušenie základných práv nemôže byť naformulovaná nedostatočne a neurčito a vytvárať tak priestor na dohady a dedukcie (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018). V zmysle konštantnej judikatúry pritom nepostačuje akékoľvek odôvodnenie návrhu na začatie konania. Návrh na začatie konania pred ústavným súdom musí byť odôvodnený kvalifikovane, t. j. musí obsahovať odôvodnenie, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky (m. m. PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 1/2014, PL. ÚS 7/2014 a i.) (I. ÚS 478/2022).

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že v jej veci nebolo dostatočne vykonané dokazovanie, resp. že nebolo vyhovené jej návrhom na vykonanie dokazovania uplatneným v priestupkovom konaní, v správnej žalobe, ako aj kasačnej sťažnosti, čím došlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu, a tým aj k porušeniu jej základného práva na obhajobu. K predmetnej argumentácii ústavný súd poukazuje na svoju recentnú judikatúru, v rámci ktorej vyslovil, že nemá povinnosť a nedisponuje ani oprávnením nahrádzať agilitu sťažovateľa, prípadne naprávať jeho pasivitu (resp. jeho právneho zástupcu) a aktívne vyhľadávať (a následne preskúmať) podanou ústavnou sťažnosťou zreteľne nevyčítané, hoci aj ústavnoprávne relevantné nedostatky napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a takýmto spôsobom namiesto sťažovateľa v jeho prospech precizovať ústavnú sťažnosť dopĺňaním jej dôvodov. Na ten účel slúži práve zákonom o ústavnom súde upravený inštitút povinného právneho zastúpenia navrhovateľov v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ak títo nie sú advokátmi (pozri § 34 zákona o ústavnom súde) (I. ÚS 28/2023, č. 12/2023 ZNaU). Ako je zrejmé z ústavnej sťažnosti, táto je zameraná na všeobecné tvrdenia neobsahujúce napr. menovanie konkrétnych návrhov na vykonanie dokazovania, a následne konkrétnych záverov všeobecných súdov, s ktorými sa sťažovateľka nestotožňuje, a v nadväznosti na to aj ich dopad

na ňou namietané práva. Ide teda o jednoznačný príklad tvrdenia, ktoré nebolo ďalej ústavnoprávne rozvíjané. Nepostačuje ani jej odkaz na pridržiavanie sa argumentácie prezentovanej v konaní pred všeobecnými súdmi. Pokiaľ sťažovateľka namietala tvrdenia súdov týkajúce sa hodnovernosti výpovedí svedkov, ani v tejto časti nie je obsiahnutý materiálny dopad takého tvrdenia na jej práva. Sťažovateľka nevyužila príležitosť v sťažnostnej argumentácii z hľadiska jej potenciálneho úspechu relevantne opísať a vysvetliť porušenie namietaných práv a napokon neuviedla ani žiaden interpretačný excus v právnych záveroch súdu dosahujúci ústavnoprávnu intenzitu s následkom ich porušenia. Spochybňovanie správnosti rozhodnutí všeobecných súdov a ich postupov či kritika ich prístupu pri právnom posúdení bez ústavnoprávneho obsahu nezodpovedá predpokladom na vyslovenie porušenia ňou namietaných práv.

14. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádzala do úvahy výzva ústavného súdu na odstránenie pomenovaného nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na ich kľúčovú povahu (zároveň ústavná sťažnosť obsahuje aj nedostatok v podobe nepresne označených namietaných práv v petite ústavnej sťažnosti, pozn.). Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019). O to viac to platí za situácie, ak je sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpená (m. m. II. ÚS 389/2021, II. ÚS 178/2022). Ústavný súd opätovne akcentuje, že jeho úlohou nie je hádať alebo si domýšľať, v čom má spočívať porušenie namietaných práv.

15. Pre komplexnosť ústavný súd uvádza, že návrh na začatie konania obsahuje aj formálny nedostatok v podobe odkazu na ustanovenia v súčasnosti už zrušeného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ktorý už nie je platným a účinným právnym predpisom upravujúcim konanie pred ústavným súdom (tým je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Táto skutočnosť však sama osebe nemala vplyv na posúdenie toho, či bolo možné návrh prijať na ďalšie konanie, pretože rozhodujúcim bolo, či samotný obsah návrhu spĺňa náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. Každé podanie totiž ústavný súd posudzuje podľa jeho obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Zároveň sťažovateľka predložila ústavnému súdu plnomocenstvo elektronickými prostriedkami, pričom plnomocenstvo udelené právnenému zástupcovi bolo podpísané len kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu sťažovateľky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene účastníka konania sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal (m. m. II. ÚS 470/2018, I. ÚS 170/2020, II. ÚS 219/2021). V nadväznosti na výsledok konania (iné nedostatky) ústavný súd nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu uvedeného

nedostatku. Predmetný postup ústavný súd zvolil z dôvodu procesnej ekonómie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. Keďže predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovujú ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúci s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ju odmietol pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

17. Napriek záveru v bode 16 tohto uznesenia ústavný súd považuje v okolnostiach sťažovateľkinej veci potrebné nad jeho rámec uviesť, že ústavnou sťažnosťou namietané rozhodnutia všeobecných súdov považuje za vyčerpávajúce a rozhodne netrpiace vadou nedostatočnosti jeho vyjadrení, čo sa týka otázky vykonaného dokazovania. Pokiaľ by aj sťažovateľka koncipovala svoje námietky v ústavnoprávnej rovine, je možné konštatovať, že všeobecné súdy sa k ňou (v konaní pred správnymi súdmi) uplatneným námietkam vyjadrili podrobne, pričom ich právne posúdenie vyznieva zároveň konzistentne a logicky; skutkový stav a vykonané dôkazy pritom hodnotili jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti [krajský súd v rozsahu bodov (najmä) 61 až 72 a najvyšší správny súd v bodoch 12, 13, 15 až 18 namietaných rozsudkov].

18. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu